

הלכות ומנהגי חב"ד

הפטרה: "וארבעה אנשים..." (מלכים ב' ז, גיכ).
* בקידוש היום: נטילת הכוס בידו - לקראת סיום הקידוש⁵. פרקי אבות - פרק ב.

יום שני
ה' באייר

בימינו אלה, אין נוהגים בתעניות בה"ב, גם (ואדרבה - בעיקר) בחוגי החסידים. כמוכח, הנוהגים להתענות - ימשיכו במנהגם הטוב, ואין להתיר להם אלא לצורך, כמו חולשת בריאות הגוף; אך חובת הכול היא להוסיף בימי רצון אלו בקו השמחה בגלוי, ב"פיקודי ה' ישרים, משמחי לב"⁷.

קריאת 'שניים מקרא אחד תרגום': למנהג רבותינו נשיאנו¹ יש לקרוא 'ראשון' או גם 'שני' כליל שיש (יום חמישי בלילה). בעש"ק אחר חצות², קוראים את כל הפרשה, ואומרים (בסיום שתי הפרשיות) את הפטרת פרשת תזריע "ואיש בא מבצל שלישה". בשבת קודש לפני תפילת שחרית קוראים שוב 'שביעי', עם הפטרת 'מצורע' - "וארבעה אנשים". למנהג הרגיל³ - קוראים רק בעש"ק אחר חצות את כל הפרשה עם שתי ההפטרות.

שבת קודש פרשת תזריע מצורע
ג' באייר

5) כאשר קידש הרבי בהתוועדויות, היו מגישים לרבי את הכוס והיה נוטל מפית נייר לנגב, ובשעת מעשה מביט בסידור ואומר 'מזמור לדוד' וכו'. אח"כ היו ממלאים יין בכוס והרבי היה מגביהו - אחר 'זכור את יום' וקודם שהתחיל 'על כן' (את הקידוש לא אמר הרבי בקול, כך שלא ניתן לשמעו). תודה להרב לוי יצחק שי' מונדשיין, שליח הרבי בסמולנסק, רוסיה. [עוד מציינים, כי בעת הקידוש הביט בכוס ולקראת סיום הברכה הגביה את עצמו מעט (כעמידה במצב ישיבה)]. ולהעיר מהאמור בשער הכוונות, שיש לקבל את הכוס מאדם אחר בשתי ידיו לפני 'מזמור לדוד', ואח"כ לכוון וכו' ולהחזיקו ביד ימין.

6) למרות שהעניין נפסק בשו"ע הבי"ב בשו"ע אדמו"ר הזקן (בסימן מיוחד, או"ח סי' תצב), וסיבתו: "לפי שחוששין שמא מתוך משתה ושמחת המועד בא לידי עבירה". ולפני כמאה שנה התרעם הגר"ע גרודזנסקי ז"ל בוילנא על רב גדול (שזולל בחסידים) "שהנהיג כמה קולות בסדר דבה"ב וי"כ קטן..." (ראה מבוא לקונטרס ומעין עמ'²⁵).

7) 'התוועדויות' תשמ"ח ח"ג עמ' 258 ואילך, וראה שם ביאור טעמו של דבר - אם כי הרבי נשיא דורנו בעצמו הקפיד להתענות בתעניות אלו.

(1) היום יום ד' טבת.

(2) חצות בת"א - בשעה 12:39.

(3) היום יום ל' סיוון, ספר המנהגים עמ' 25 (בשני המקומות לא נזכרה כלל הנהגת רבותינו, ומשמע שאין היא הוראה לרבים).

(4) כמה שינויים חלו במשך השנים באופן קריאת שם הפרשה "מצורע" בדברי רבותינו: (א) "כ"ק מו"ח אדמו"ר היה משתמט מלהזכיר את שם הפרשה. בספרים שונים היא נקראת "פרשת טהרה" [וכן הורה הרבי לועד כתיבת ס"ת לילדי ישראל, לכתוב בתעודת לילדים שזכו באות בפרשה זו]. אבל... [הוא] בכלל לא רצה לקרוא בשם כלשהו, אלא לכל היותר כתב או אמר את היום בחודש וכדומה" (לקוטי שיחות ח"א עמ' 239). (ב) מאוחר יותר אמר הרבי: בדורות האחרונים, מנהג ישראל (טור ושו"ע או"ח סי' תכח [וכן נדפס בלקוטי שיחות תורה, היום יום, לקוטי שיחות ועוד]) לקרוא בשם זה (לקוטי שיחות ח"ז עמ' 100). והסביר הטעם: מכיוון שקרוב כבר הגילוי ד' אתהפכא חשוכא לנהורא', לעשות מ'מצורע' - תורה, "תורת המצורע" (שם עמ' 103). (ג) מאוחר יותר הוסיף, ששם זה רומז שכבר מרגישים קרוב לביאת משיח צדקנו, שנקרא בשם זה (ישעיה נגד, סנהדרין צח א"ב. לקוטי שיחות ח"ב עמ' 79, וביותר בספר השיחות תנש"א ח"ב עמ' 490 ואילך, עיי"ש).

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קפח

ערב שבת קודש
פרשת תזריע-מצורע
כ"ה בניסן התשע"ז

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ב' באייר ה'תשע"ז - ט' באייר ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' באייר	הל' שנגות פרק ו-ח.	הל' שכירות פרק ה.	מ"ע ע.
ש"ק	ג' באייר	פרק ט-יא.	פרק ו.	מ"ע עא.
א'	ד' באייר	פרק יב-יד.	פרק ז.	מ"ע עב.
ב'	ה' באייר	פרק טו. הל' מחוסרי כפרה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע סח. עה. עו.
ג'	ו' באייר	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע עד. עז.
ד'	ז' באייר	הל' תמורה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מל"ת קו. מ"ע פז.
ה'	ח' באייר	פרק ד. לב טהור וגוי. ספר טהרה והוא ספר עשירי.. הל' טומאת מת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מל"ת קז. מ"ע קז.
ו'	ט' באייר	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע קז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 פני הזריחה	ד' 72 פני הזריחה							
ו', ב' באייר	3.45	4.41	5.04	6.05	9.16	12.39	1.12	7.18.6	7.44
ש"ק, ג' באייר	3.43	4.39	5.03	6.04	9.16	12.38	1.12	7.19.3	7.45
א', ד' באייר	3.41	4.38	5.02	6.04	9.15	12.38	1.12	7.20.0	7.46
ב', ה' באייר	3.40	4.37	5.01	6.03	9.15	12.38	1.12	7.20.7	7.46
ג', ו' באייר	3.38	4.36	5.00	6.02	9.14	12.38	1.12	7.21.4	7.47
ד', ז' באייר	3.37	4.35	4.59	6.01	9.14	12.38	1.12	7.22.1	7.48
ה', ח' באייר	3.35	4.33	4.58	6.00	9.13	12.38	1.12	7.22.8	7.49
ו', ט' באייר	3.34	4.32	4.57	5.59	9.13	12.38	1.11	7.23.5	7.49

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
תזריע-מצורע	6:42	7:57	6:57	7:59	6:49	8:00	6:58	7:58
אחרי-קדושים	6:47	8:02	7:02	8:05	6:54	8:06	7:03	8:04

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

תחנת רכבת. מצד סיבה התאחר אדמו"ר מהר"ש לרגע ולא הגיע בזמן, והרכבת יצאה לדרכה; הפקיד הממונה על הרכבת לא המתין לאדמו"ר מהר"ש, ובינתיים הורה שהרכבת תיסע. כאשר אדמו"ר מהר"ש הגיע ונוכח שהרכבת כבר נסעה - הקפיד על כך. ולא ארכו הימים והגיע ציווי מעיר הבירה, פטרבורג, לפטר את הפקיד הממונה על הרכבת.

- בפטרבורג לא ידעו שום מעשיות. אלא כיוון שמדובר אודות אדמו"ר מהר"ש שהיה רבי, נשיא בישראל, שעניינו הוא כמו שכתוב "אנכי עומד בין הוי' וביניכם גו' להגיד לכם את דבר הוי'", עניינו הוא למסור בכל מקום את השליחות של הקב"ה שנמסרה על-ידו, הנה כאשר היה פקיד שלא מילא את תפקידו - שעל-ידו יוכל אדמו"ר מהר"ש לנסוע ולמלא שליחותו, ואדרבה, עוד גרם בלכול לדבר - אזי פיטרוהו מתפקידו. ואף שבפטרבורג לא ידעו מכל העניין - הרי כיוון שגויים אינם בעלי בחירה, לא נוגע השכל והידיעה שלהם, כי אם העשייה שלהם בפועל, לכן מבלי הבט על כך שלא ידעו מכל העניין, היתה העשייה שלהם כדבעי - שפיטרו את הפקיד הנ"ל, כיוון שלא מילא את תפקידו.

(תורת מנחם כרך יז, עמ' 143-147)

הכבוד למי?

כאשר אדמו"ר מהר"ש נסע חזרה לליובאוויטש, עבר בדרכו בעיירה "אחרעמאָואַ", ויצאו כל הגויים תושבי המקום יחד עם זקני וחשובי העיר ("סטאַריסטי") וקיבלוהו בכבוד גדול, שהלכו לקראתו עם לחם ומלח, ונפלו לפניו על ברכיהם.

בנסייעה זו נסע גם אחיינו של אדמו"ר מהר"ש, ר' ישעיה ברלין, ואמר לאדמו"ר מהר"ש בהתפעלות: "פעטער" [דוד]! ראייתם איזה כבוד גדול נתנו לכם!...

השיב לו אדמו"ר מהר"ש: "פעטאַך" [=שוטה]! ומה אתה חושב? וכי על מי נאמר "ברוך תהיה מכל העמים"?!...

(שם)

יגיעה אמיתית

אדמו"ר המהר"ש לא היה מתייגע בלימודו, כיוון שלא היה לו צורך בכך. הוא ידע הכול בלי יגיעה. פעם דיבר עמו הצמח-צדק אודות מעלת היגיעה בתורה, ומאז החל לעמול ולהתיגע בתורה, עד כדי כך שנעשו כתמים על מצחו מגודל היגיעה. לאחר זמן, חזר בו הצמח-צדק ("ער האָט צוריק געצויגן"), ונתן לו סדר חדש בלימודו.

(תורת מנחם כרך ד ע' כו)

ל'תפארת שבתפארת' אין זה פלא...

לקט מיוחד, בבואנו מיום הולדת כ"ק אדמו"ר מהר"ש, ב' אייר תקצ"ד

תפארת שבתפארת

כשהיה בן שבע בחן אותו פעם הצמח-צדק. הסבא [=המהר"ש] ידע כל-כך טוב, שהמלמד התפעל מאוד ולא יכול היה להתאפק ואמר לצמח-צדק: הא, מה אתם אומרים, הוא 'עושה' טוב!
ענה לו הצמח-צדק: מהי ההתפעלות שתפארת שבתפארת 'עושה' טוב!

(היוםיום ב אייר)

בעל השמועה עומד כנגדו

בנוגע לאדמו"ר מהר"ש, שגם ממנו אין תמונה (לפנינו, כי יש אומרים שנמצאה תמונתו אלא מפני סיבה לא נתפרסמה) – יש לומר על-פי הידוע שדמות דיוקנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר היתה דומה לדמות דיוקנו של אדמו"ר מהר"ש.

וכסיפור הידוע אודות אחד מזקני החסידים שראה עוד את אדמו"ר מהר"ש, שכאשר ראה בפעם הראשונה את תואר פני כ"ק מו"ח אדמו"ר – נתעלף, מפני שראה בו את תואר פני אדמו"ר מהר"ש! ולכן, בנוגע לאדמו"ר מהר"ש – יכול להיות העניין ד"כאילו בעל השמועה עומד כנגדו" (בכללות על-כל-פנים) בנוגע לדמות דיוקנו בפשטות.

(התועודות תשד"מ, כרך א, עמ' 538 ואילך)

לימוד באופן המותר

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר שלאדמו"ר מהר"ש היה ידע רב בחכמת הרפואה, והיה כותב בעצמו "רעצעפטן" (=מרשמים) לתרופות, ושולח לבית-המרקחת. ב'אותו מקום' היה לו מדף עם ספרים בלטינית, וכשנפנה לשם, היה מעיין בהם, וכך למד חכמת הרפואה.

ולהעיר, שמצינו דוגמתו בנוגע לשמואל (שבשם זה נקרא גם אדמו"ר מהר"ש) – ש"אסיא דרבי הווה", משום שהיה יודע בחכמת הרפואה, והעיד על עצמו שלא עסק בעניינים אלה "אלא בשעה שהייתי פנוי מן התורה, אימתי, כשהייתי נכנס לבית המים".

(תורת מנחם שם ע' כה)

פיטורי הפקיד הגיעו מלמעלה...

כ"ק אדמו"ר מהר"ש הוצרך פעם לנסוע לחוץ-לארץ, ונסע מליובאוויטש לעיירה הסמוכה, שבה היתה

ספירת העומר מבטאת את יוקר הזמן

ספירת העומר היא הכנה לא רק למתן-תורה, שהוא בדוגמת הגילוי לעתיד, אלא הכנה לגילוי שלעתיד עצמו • מכיוון שעניינה הוא עבודת הברורים, מלמטה למעלה, לזכך את העולם שיהיה כלי לגאולה העתידה, לכן הסדר הוא "ברישא חשוכא והדר נהורא" • ומכל-מקום יש לה גם את הכוח של "קדשים", גילוי אור מלמעלה שיומשך בפנימיות העולם • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

שאף שזוהי אבידה, אין זה נורא כל-כך, כי, גם לאחר מיה שאיבד, יש לו זמן די צורכו; אבל האמת היא שהקב"ה נותן לכל אדם זמן קצוב, כמו שכתוב⁵ "ימים יוצרו", שבו צריך למלא עבודתו ולהגיע לשלימות הנדרשת ממנו. לא נותנים רגע אחד פחות, אבל גם לא נותנים רגע אחד יותר. וכיוון שכן, הרי כאשר עובר רגע שלא נוצל כדבעי, אזי נחסר בשלימות הנדרשת ממנו. ואין זה רק חיסרון של פרט מסויים, אלא החיסרון הוא בכללות השלימות שהיה צריך להגיע אליה, כך, שבגלל החיסרון של רגע מסויים, נחסר ככל פרט ופרט בעבודתו.

וזהו ההוראה מעניין ספירת-העומר – שכאשר מחסירים יום אחד, הרי זה נוגע לכללות עניין ה"תמימות"⁶.

וזהו גם מה שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר, ש"שעון" הוא מטיף מוסר אילם ("א שטומער מוסר-זאגער"). – הוא אמנם לא אומר מאומה, אבל כאשר מביטים ורואים איך שמחוגי השעון זזים בכל רגע, הרי זו הטפת-מוסר הטובה ביותר, ודי גם בהתבוננות קלה בדבר כדי לפעול על עצמו

א. דובר פעם¹ שחודש אייר קשור עם ספירת העומר, כי, אף-על-פי שגם בחודש ניסן ובחודש סיוון ישנה מצוות ספירת-העומר, הרי אין זה בכל ימי החודש, ורק בחודש אייר קשורים כל ימי החודש עם המצווה דספירת-העומר.

ויש לבאר המוסר-השכל מהעניין דספירת-העומר בפשטות ביותר – נוסף לכך שבכל עניין שבתורה ישנם שישים ריבוא פירושים בפרד"ס התורה²:

תוכנה של מצוות ספירת-העומר הוא – ספירת הימים, מניין הזמן. ועל-פי הידוע שהמניין מורה על חשיבות הדבר הנמנה, שלכן הדין הוא ש"דבר שבמניין אינו בטל"³, הרי מובן, שספירת הימים מורה על חשיבות ויוקר הזמן, שצריך לנצל כל יום, ואפילו כל שעה וכל רגע, ואם אין מנצלים זאת כדבעי, הרי זו אבידה שאינה חוזרת⁴.

אילו היה זמן מיותר, אזי היה מקום לחשוב

1) ראה שיחת ש"פ אחרי, מבה"ח אייר דאשתקד ס"ט (תו"מ חכ"ה עמ' 257). וש"נ.

2) שער-הגלגולים הקדמה יז. שער רוח"ק בעניין היחודים על קברי צדיקים הקדמה ג (קתב). לקוטי מהרח"ו שבסוף מאמרי רו"ל להאריז"ל.

3) ערלה פ"ג מ"ז. ביצה ג.ב. וש"נ. טושו"ע יו"ד רסק"י.

4) ראה גם תו"מ חכ"א ע' 59.

5) תהילים קלט, טז. וראה לקו"ש חט"ז עמ' 273. וש"נ.
6) ראה גם שיחת ש"פ אחרי הנ"ל ס"י (שם עמ' 258). וש"נ.

"הרואה את הנולד"

והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה... איזו דרך שידבק בה

האדם... רבי שמעון אומר הרואה את הנולד (פרק ב, משניות א, י)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

אמרו חז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, שבכל דבר הוא מסתכל ורואה את הנולד מזה. ועניין זה הוא עיקר גדול בעבודת ה', כי להיות שקיום המצוות הוא עבודה גדולה וטרחה יתירה, וכמו כן עניין לאכפייא לסטרא אחרא עליידי המניעה מעבירה הוא עבודה ויגיעה רבה, הנה זה אפשר להיות עליידי זה שרואה את הנולד.

כמאמר והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה, שהפסד המצווה צריך לחשב כנגד שכרה, שההפסד עכשיו הוא באין ערוך לשכר שיהיה אחר כך, כי ההפסד הוא בדברים גשמיים שהם עניינים עוברים, ואילו השכר הוא שכר נצחי. ובפרט לפי המבואר בעניין שכר מצווה מצווה היא מלשון צוותא, והיינו ששכר המצווה הוא ההתקשרות בעצמות ומהות אין־סוף ברוך־הוא, הרי בודאי שאין ערוך כלל הפסד המצווה לגבי שכרה שיהיה אחר כך.

וכמו כן הוא גם כן לעניין שכר עבירה כנגד הפסדה, ששכר עבירה הוא "נופת תיטופנה שפתי זרה", הנה צריך לחשב שכר זה כנגד ההפסד – "ואחריתה מרה כלענה", אשר גם הפסד זה הוא נצחי.

שהרי כמו ששכר המצווה הוא נצחי כנ"ל, כמו כן גם הפסד העבירה הוא נצחי, כמו שכתוב בתניא לעניין טמטום המוח או טמטום הלב שנעשה עליידי העבירות, שאף שכבר עשה תשובה נכונה, הרי עיקר התשובה בלב, והלב יש בו בחינות ומדרגות רבות והכול לפי מה שהוא אדם וכו', ומסיים, שהיום לא נתקבלה תשובתו ועוונותיו מבדילים, או שרוצים להעלותו לתשובה יותר כו', ולכן אמר דוד וחטאתי נגדי תמיד, ומזה מובן שהפסד העבירה, אחריתה מרה, הוא עניין נצחי, ובמילא הנה שכר העבירה אינו נחשב לכלום כנגד הפסדה.

ועליידי זה שמחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, מחשב ורואה מה שיהיה בסופו, שזהו על־דרך מה שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, אזי יקיים את המצוות, מבלי הבט על גודל היגיעה שבדבר.

וזהו שמצינו במידות שמנו חכמים, שרבי שמעון בן נתנאל שהיתה מדתו 'ירא חטא', אמר איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם הרואה את הנולד. כי מכיוון שהיה ירא חטא בחר ב'הרואה את הנולד', שעליידי זה יהיה ירא חטא ולא יחטא לעולם. הנה, יראת חטא אינה היראה מפני העונשים ושאר העניינים הבאים מצד העבירות, כי אם היראה מצד עצם החטא, שחטא הוא מלשון חסרון, והיינו שעליידי העבירה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות.

ככדי שיהיה ירא חטא, היינו שיהיה ירא מכל עניין של חטא, גם דקדוק קל של דברי סופרים, וגם עניין שהוא לפנים משורת הדין, וגם עניין קדש עצמך במותר לך, שעליידי זה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות – הנה יראה זו באה עליידי שרואה את הנולד.

(חלק ממאמר שבת פרשת משפטים תשי"ג. תורת מנחם התוועדויות תשי"ג חלק א (t) עמ' 341-343)

לייקר את הזמן.

חדשים⁹, שהוא עניין המשכת בחי' י"ה¹⁰ שלמעלה מהעולמות, ועד להמשכה חדשה ממש שלמעלה גם מבחינת י"ה.

* * *

ג. אודות¹¹ מצוות ספירת העומר נאמר הלשון בתורה¹²: "תספרו חמישים יום". וידועה

ב. והנה, טבע בני אדם הוא שכאשר מתבגרים אזי מתחילים לחשוב שחבל על הזמן שעבר, שבו היו יכולים לפעול ולעשות דבר פלוני ופלוני, ואילו כאשר צעירים אזי עושים חשבון שיש מספיק זמן, ודוחים את הפעולה הנדרשת מיום ליום. ולכן, התבוננות הנ"ל נוגעת ביותר להצעירים, כדי שלא

כאשר מתבגרים, מתחילים לחשוב שחבל על הזמן שעבר, שבו היו יכולים לפעול ולעשות דבר פלוני ופלוני, ואילו כאשר צעירים אזי עושים חשבון שיש מספיק זמן, ודוחים...

הקושייה¹³: הרי סופרים רק ארבעים ותשע ימים? ומבארים בזה, שבני־ישראל עליידי הספירה שלהם, עליידי עבודתם, ממשיכים רק מ"ט שערי בינה – "שבעה שבועות תספר לך"¹⁴ (בחנית שבעת ימי הבניין); אבל בגלל שממשיכים עליידי עבודתם מ"ט השערים, נותנים להם מלמעלה גם שער החמישים (שהוא על־דרך "שמיני" – למעלה משבעה (שבועות), שלכן, המשכת שער החמישים היא בחג השבועות, זמן מתן־תורה, שבשעת מתן־תורה היה מעין הגילוי דלעתיד¹⁵). ולכן נאמר "תספרו חמישים יום", כיוון שגם שער החמישים מקבלים בני־ישראל עליידי עבודתם¹⁶.

ד. באמת, מהווה ספירת העומר הכנה לא רק

טעו בדבר. האמת היא, שצריכים להזהיר על זה את כולם, גם את הזקנים, כי, כל אחד, הנה לגבי הימים והשנים שכבר עברו, נחשב לזקן, ולגבי הימים שלא באו עדיין, הרי הוא צעיר, כך, שגם יהודי בן קי"ט שנה ושנ"ג ימים, זקוק להתבוננות בעניין יוקר הזמן, כדי לייקר את הרגע האחרון שנותר לו לחיות ולעבוד עבודתו;

אבל, בעיקר צריכים להזהיר על כך את הצעירים, כי, לצעירים יש מעלת המרץ, ולכן צריכים לחטוף ולנצל את הזמן שהם במלוא המרץ, וגם בגלל שאצלם ישנם פיתויי היצר כו', כנ"ל.

וכן הוא בנוגע לעניין שהזמן גרמא: בימים אלו חוגגים את יום ההולדת של "צעירי אגודת חבד" בב' אייר⁷. ובכן, יש להתבונן בכל הנ"ל ולייקר את הזמן וכו'.

ועליידי זה זוכים להוספה בעניין הזמן – על־דרך שמצינו בחזקיהו שניתוספו לו חמש־עשרה שנה⁸, ולדעה אחת ניתוספו לו חמש־עשרה שנה

(9) ראה יבמות מט, סע"ב. ואילך הובא ברד"ק מלכים שם.

(10) ראה סה"ל להאריז"ל ישעי' שם. קה"י ערך חזקיהו. מג"ע אופן קפ, ועה"ת ר"פ נח.

(11) מכאן ואילך הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש) ונדפסה בלקו"ש ח"ג ס"ע 973 ואילך, במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(12) אמור כג, טז, וראה לקו"ת במדבר י, ד. שה"ש לה, ג.

(13) ראה ג"כ תו"כ עה"פ. תוד"ה כתוב – מנחות סה, ב. רא"ש סוף פסחים.

(14) פ' ראה טז, ט.

(15) תניא פל"ו (מו, א).

(16) ראה גם לקו"ש ח"ג עמ' 996 הערה 8.

(7) ראה שיחת ש"פ שמיני, מבה"ח אייר תשט"ז ס"א (תו"מ חט"ז ע' 261). ש"פ קדושים, מבה"ח אייר תשי"ז ס"ו (תו"מ ח"ט ס"ע 354 ואילך). וש"נ.

(8) מלכים ב, יו. ישעיהו לח, ה.

טובה.

זהו שרמז הכתוב:

מצורע – רומז למי שמוציא את הרע מחבירו ומתקנו (מצורע – מוציא רע).

“זאת תהיה תורת המצורע” – כיצד ניתן להוציא את הרע מהזולת?

“ביום טהרתו” – עליידי זה שמתקן ומטהר את עצמו (“טהרתו”) מהרע שראה בחבירו.

(כתר שם טוב עמ' נד)

והובא אל הכהן, ויצא הכהן אל מחוץ למחנה (יד, ב'ג)

מדוע נאמר “והובא אל הכהן”, בשעה שהכהן יצא אל המצורע? (שכן, למצורע היה אסור להיכנס למחנה כהונה). וכן: מדוע נאמר “והובא”, שמשמעו שהוא מובא בעל כורחו? אלא:

“והובא אל הכהן” – אפילו יהודי שנטמא ב”טומאת צרעת” החמורה, והוא נמצא “מחוץ לשלוש מחנות” דקדושה, יובא בסופו של דבר “אל הכהן” וייטהר, שכן דבר ברור הוא ש”לא יידח ממנו נידח” (שמואל ב יד). והדבר יתבצע אפילו אם אין רצונו בכך, כנאמר (יחזקאל כ): “ביד חזקה גו' אמלוך עליכם”.
“ויצא הכהן אל מחוץ למחנה” – בשלב מתקדם יותר מגיע ה”כהן” עד ל”מקומו” של ה”מצורע”. כלומר: התעוררות התשובה חודרת לפנימיותו של ה”מצורע”, רצונו שכלו ומידותיו, כך שאין הוא זקוק עוד לסיועו של הכהן.

(ליקוטי שיחות כרך ז, עמ' 100)

ונתן הכהן על תנוך אוזן המטהר הימנית גו' (יד, יד)

הדם ניתן בשלשה מקומות (באוזן, ביד וברגל), ואילו השמן ניתן בארבעה מקומות (באוזן, ביד, ברגל ובראש).

אומר על כך הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון: רבותינו ז”ל אמרו (נדרים סד) שהמצורע חשוב כמת, וגם במת מצינו המספרים שלוש וארבע: “שלוש לבכי וארבע להספד”.

(תורת לוי יצחק, עמ' סו)

ונתן את הבית . . והוציא אל מחוץ לעיר (יד, מה)

ונתן את הבית: וביתא דנא סתריה (חורבן בית המקדש). והוציא אל מחוץ לעיר: ועמא הגליה לבבל (מדרש רבה)

רש”י פירש לעיל (פסוק לד) שנגעי בתים הביאו לידי גילוי מטמוניות של זהב. כלומר: כשקורה דבר מצער, אירוע שגורם ל”ניתוח הבית” (גזילת מנוחת הנפש), אין ספק שהדבר לא בא אלא כדי להוסיף טובה וברכה, לגלות את הטוב הטמון אצל האדם.

והוא הדין לחורבן הבית וגלות עמנו: מטרת הגלות היא לגלות את ה”מטמוניות” שבאדם, האוצרות הרוחניים הנפלאים שבאדם כל הנשמות יתברך נתן בתוך כל נפש יהודית, וכן לגלות את ה”מטמוניות” שמסביבו – הניצוצות הקדושים הטמונים ב’חלקו בעולם’.

וגילוי ה”מטמוניות” כמדורשו מביא ל”מטמוניות” כפשוטו, לשפע רב של כסף וזהב גשמיים.

(לקוטי שיחות כרך כב, עמ' 197)

הלילה. ואינו מובן: כיוון שהספירה היא ספירת הימים מההקרבה, למה²⁴ יהיה הדין בספירה שונה מהדין בהקרבה? והביאור בזה:

החידוש של הגאולה העתידה לגבי יציאת מצרים ומתן תורה הוא, שביציאת מצרים ובמתן תורה היה הגילוי מלמעלה שלא עליידי עבודה (דאף שספרו מ”ט ימים, הרי במשך זמן

למתן תורה, שהוא מעין הגילוי דלעתיד, אלא הכנה גם להגילוי דלעתיד גופא.

ידוע הדין בלשון הפסוק¹⁷ “כימי (לשון רבים) צאתך מארץ מצרים גו’”: היציאה ממצרים היתה לכאורה ביום אחד, ט”ו בניסן? ומבאר כ”ק מו”ח אדמו”ר¹⁸, ששלימות היציאה מ”מצרים” תושלם רק בגאולה העתידה בקרוב ממש, ועד אז ישנם עדיין מצרים וגבולים שמוכרחים להשתחרר מהם. מט”ו

הקב”ה נותן לכל אדם זמן קצוב – לא רגע אחד פחות,

אבל גם לא רגע אחד יותר – שבו עליו למלא עבודתו

ולהגיע אל השלימות הנדרשת ממנו

קצר כזה לא היה שייך שבכוח עבודתם עצמה ייצאו ממ”ט שערי טומאה²⁵, ויזדככו כל כך להיות ראויים לקבל התורה, ולכן, “במשוך היובל”²⁶, לאחר מתן תורה, נשאר העולם בחומריותו²⁷, ועד שהיה יכול להיות לאחר יזוה חטא העגל – השורש של כל החטאים שלאחרי זה²⁸;

מה שאין כן בגאולה העתידה, כיוון שתבוא עליידי עבודתם של ישראל, שהתחילה מיציאת מצרים, לזכך לא רק את עצמו אלא גם כל אחד את חלקו בעולם²⁹ – הנה עליידי זה יהיה העולם כלי לקבל את הגילוי שלמעלה בפנימיות, וכמו שכתוב³⁰ “ונגלה כבוד הוי’ וראו כל בשר”, שגם הבשר הגשמי יראה “כבוד הוי’”. ואף עליידי

ניסן שנת ב’ אלפים תמ”ח, ממשיכים בני ישראל לצאת ממצרים – ככל שנמשך הזמן הולכים בעילוי אחר עילוי¹⁹, ועד שבקרוב ממש תבוא הגאולה העתידה, שאז ייצאו לגמרי ממצרים.

העבודה הראשונה של בני ישראל מיד לאחר היציאה מארץ מצרים, היתה ספירה על דרך ספירת העומר²⁰. והיינו, שספירת העומר היא הצעד הראשון בעבודה לבוא ל”כימי צאתך” בשלימות, לגאולה העתידה.

ה. עליידי זה יובן הטעם לכך שספירת העומר היא בלילה, והיום הולך אחר הלילה²¹. הקרבת העומר היא קורבן, ובקרבנות הדין הוא שהלילה הולך אחר היום²², אבל בספירת העומר, אף עליידי שעניינה שסופרים כמה ימים עברו מהבאת והקרבת העומר²³, מכל מקום, הדין הוא שהיום הולך אחרי

17 מיכה ז, טו.

18 ראה ד”ה כימי צאתך תש”ח (סה”מ תש”ח עמ’ 159 ואילך).

19 ראה לקו”ש כאן הערה 19 – משיחת יט אייר ה’תשי”ב (תו”מ ח”ה עמ’ 191 ואילך).

20 ראה ר”ן סוף מסכת פסחים. ועייג”כ זח”ג צו, סע”א וברע”מ שם.

21 מנחות סו, א. שו”ע אדמוה”ז או”ח סתפ”ט ס”ג.

22 חולין פג, סע”א. תמורה יד, א.

23 ראה משנה ספ”ו דמנחות ורמב”ם הל’ תמידין ומוספין פ”ז

ה”ז, דנקצר ביום טו כשר.

24 נלמד מ”תמימות” (מנחות שם), אבל טעמא מאי?

25 ראה זו”ח ר”פ יתרו.

26 יתרו יט, יג.

27 ראה ד”ה אד’ שפתי שבסידור עם דא”ח (דר”ה – רלח, ג ואילך). ד”ה וכל העם רואים תש”ד (סה”מ תש”ד עמ’ 214 ואילך). ובכ”מ.

28 שלכן “וביום פקדי (על איזה חטא שיהיה) ופקדתי גו’” (תשא לב, לד). וכמרז”ל “אין לך כל פורענות כו’ של עגל” (סנהדרין

קב, א. הובא בפרש”י עה”פ).

29 תניא פל”ז.

30 ישעיהו מ, ה.

פרשת תזריע-מצורע

חיבור הפרשיות תזריע-מצורע

'תזריע' מורה על יישוב העולם, ואילו 'מצורע' – על היפך יישוב העולם (שכן צרעת באה על עוון לשון הרע, שמפריד בין איש לאשתו ובין אדם לרעהו). כיצד אפוא יכולות שתי פרשיות אלה להיות מחוברות? אלא: 'תזריע' מורה על עבודת ה' בדרך חיובית, 'עשה טוב', ואילו 'מצורע' מורה על עבודה בדרך השלילה, 'סור מרע'. החיבור של 'תזריע' ו'מצורע' מלמדנו, שיש לעסוק בשניהם (לא רק בזמנים שונים, אלא גם) בעת ובעונה אחת. ובמילים פשוטות: העבודה של שלילת הרע אינה דורשת יגיעה והתעסקות נפרדות ובזמן המיוחד לכך, אלא העבודה בקו החיוב היא שפועלת בדרך ממילא את ביטול ושלילת הרע.

(משיחת שבת קודש פרשת תזריע-מצורע תשמ"ח. התוועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 244)

והיה בעור בשרו לנגע צרעת (יג,ב)

חכמי האמת קבעו כי סיבת הנגעים היא "הסתלקות אור החכמה". בתורת החסידות מוסבר עניין זה:

בחינת 'בינה' היא התבוננות בגדולת הבורא, המעוררת תשוקה להיכלל באלוקות, בחינת 'רצוא'. ואילו בחינת 'חכמה' (כח'מה) היא ביטול מוחלט לאלוקות, המתבטא בעסק התורה והמצוות בעולם הזה, בחינת 'שוב'.

מובן אפוא, שהפירוש של "הסתלקות אור החכמה" הוא, שחסר הביטול המוחלט של בחינת חכמה, וכתוצאה מכך חסר בעבודת ה'שוב'; ואז ייתכן שמה'רצוא' יהיה 'נגע', יניקה לחיצונים. ולדוגמה: ההתלהבות בתפילה עלולה להביא (לאחר התפילה) הרגש של ישות וגאווה או התלהבות בלתי רצויה.

(לקוטי שיחות כרך יז, עמ' 163)

זאת תהיה תורת המצורע (יד,ב)

זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע (ערכין טו)

כל יהודי נקרא 'ישראל', כמאמר (סנהדרין מד) "אף-על-פי שחטא, ישראל הוא". אך יש אנשים המתייחסים אל השם הזה כאל שם הכינוי בלבד, "בשם ישראל יכונה" (ישעיהו מד), והם ממציאים לעצמם איזה שם אחר, שם זה.

"מוציא שם רע" – אצל יהודי כזה יש להוציא ולבטל את השם הרע והזר ולגלות בו את שמו האמיתי, "ישראל".

(משיחת שבת קודש פרשת תזריע תשל"ו)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (יד,ב)

מי שרואה רע מסויים בזולתו חייב להסיק מכך שגם בו עצמו מצוי מעין של רע זה, ולכן ישתדל לתקנו. וכאשר הוא עושה זאת הרי הוא מתקן גם את חברו (במידה מסויימת), שהרי הרע שבחברו הביא לתוצאה

שעבודת הנבראים אינה כלי להגילוי דלעתיד, מכיל-מקום, לאחר שלמות העבודה יתנו את הגילויים מלמעלה גם באופן דאתערותא דלעילא מצד עצמה, ובפנימיות. ונמצא, שהגילויים של הגאולה העתידה יש בהם שני קצוות: (א) גילוי אור שלמעלה לגמרי מהעולם, ואפילו על-ידי עבודה הכי נעלית אי אפשר לקחתו: (ב) ואף-על-פי-כן יהיה הגילוי

עבודה צריך לזכך את העולם שיהיה כלי לאור האלוקי; אבל בקדשים, סדר גילוי האור הוא מלמעלה למטה. ההתחלה היא באור, וגם הלילה שבא לאחרי היום, הרי זה עבודת הכירורים שבאה מצד הגילוי אור, שהגילוי ד"יום" נותן כוח שיוכלו לירד אל החושך ולברר אותו.³⁵

בספירת-העומר שהיא העבודה של כירורים מלמעלה למעלה³⁶, לזכך את העולם עד שיהיה כלי

בגאולה העתידה, מכיוון שתבוא על-ידי עבודתם של ישראל, יהיה העולם "כלי" לקבל את הגילויים האלוקיים הנעלים – בפנימיות

לגאולה העתידה – הסדר הוא "ברישא חשוכא והדר נהורא", שמזככים את חושך העולם בדרך מלמטה למעלה; אבל אף-על-פי-כן הספירה היא המשך להקורבן³⁷, היינו, שבעבודת הספירה ישנו הכוח דקדשים, גילוי אור מלמעלה, שיומשך על-ידי עבודת הספירה בפנימיות בעולם, בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(קטעים מהתוועדות שבת קודש פרשת שמיני, מברכים החודש אייר ה'תש"כ – בלתי מוגה; תורת מנחם כרך כח, ע' 78-86)

35 ולבד זאת, הנה עיקר עניין העבודה במקדש היא ביום, ובליילה היא רק בכדי לשלול הלאו דנותר (ראה לקו"ש ח"ג עמ' 949).

36 החל מבירור המידות דנפש הבהמית, כמרומו בכך שהעומר הוא מן השעורים, ועז"נ (פ' ראה טז, וראה לקו"ת במדבר טז, ד) "מהחל חרמש בקמה", קמה הן המידות שהן קמות וגם ניצבות.. בתקפן בטבען כתולדתן, וצריך להניף עליהם חרמש.. להכריתן ולהכניען תחת הקדושה", "להאיר אותן ולזככן", שזהו מ"ש "וספרתם לכם", כפירוש אדמו"ר הזקן "היום יום" י' אייר): "וספרתם הוא משלון ספירות ובהירות כו" (מהנחה בלתי מוגה).

37 וכן הוא בעבודה עתה, משחרב בית המקדש, שאף שאין הקרבת הקרבנות בגשמיות, מ"מ, ישנו ענינם ברוחניות.

בעולם, בפנימיות. וכיוון שספירת-העומר היא העבודה הראשונה בהכנה לגאולה העתידה, הנה "משכרה נדע מהותה"³¹: כיוון שהשכר עבור עבודה זו (באופן של מתנה) היא הגאולה העתידה, הרי מזה ראייה שגם בעבודה עצמה ישנם שני הקצוות בדוגמת הגילויים דגאולה העתידה: (א) עניין הספירה הוא ספירת הימים מעת ההקרבה, שהוא-עניין המשך של קדשים. (ב) ואף-על-פי-כן, הספירה עצמה – העבודה שמכשרת את העולם אל הגילוי – היא דווקא כפי סדר הבריאה³²: "ברישא חשוכא והדר נהורא"³³, היום הולך אחר הלילה.

1. והביאור בזה:

הסדר בקדשים הוא ש"הלילה הולך אחר היום", היפך מסדר העבודה בבריאה, "ויהי ערב ויהי בוקר"³⁴ – כי, סדר העבודה בבריאה הוא מלמטה למעלה: ההתחלה היא בחושך, ועל-ידי

(31) תניא פל"ט (נג,א).

(32) ברכות בתחלתה.

(33) שבת עז,ב.

(34) בראשית א,ה. ועוד.

לימוד עניינו של משיח בתורה

“דרך ישרה” להבאת המשיח

פרק שני דאבות (שלומדים ביום השבת קודש זה) – התחלתו “רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם”:

[. . .] “האדם” – קאי על “אדם הזה (ש”הוא במדרגה גדולה . . . שלימו דכולא”) כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . . רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר כו” מצד ענין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל ענייני העבודה שהיו צריכים להיעשות במשך זמן הגלות – יש לומר שכל בני ישראל הם בדרגה זו. והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו “מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות” – מהי ה”דרך ישרה” (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני ישראל) שגמר ענייני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח? והמענה לזה – “כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו האדם”:. [.] ובהקדמה – שכיון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה . . . של כל אחד ואחת מ ישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא על-ידי מלכות בטהרה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) על-ידי “מלכות שבתפארת”, כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת), כאמור לעיל שעל-ידי התורה (ענינו של משיח בתור “רבי”) נמשכים ומתגלים האורות עליונים והגאולה (ענינו של משיח בתור “מלך”) באופן פנימי.

ובפשטות: “תפארת” הוא ענין לימוד התורה, ו”מלכות שבתפארת” – הוא לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות. [.] וההוספה בלימוד התורה בענייני משיח והגאולה (“מלכות שבתפארת”) היא ה”דרך ישרה” לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

(ש”פ תזריע ומצורע, ו’ באייר ה’תנש”א, ‘התנועותיות’ תנש”א כרך ג, עמ’ 160)

זריעה, תקווה וציפייה – כהקדמה לגאולה

ההוראה מקריאת ב’ הפרשיות – “תזריע” ו”זאת תהיה” – ביחד: כאשר מדובר אודות כללות ענין הגאולה – “זאת תהיה”, הרי זה דבר ברור ומוחלט שבוודאי תבוא הגאולה, כי הקב”ה הגביל את עצמו (כביכול) שהוא מוכרח להביא את הגאולה, אפילו אם בני ישראל יהיו במעמד ומצב ד”לא זכו” ח”ו, ואפילו כאשר מדובר בדור ש”כולו חייב” ח”ו. אבל אף-על-פי-כן, צריכים להשתדל שהענין ד”זאת תהיה” (כללות ענין הגאולה) יבוא בד בבד עם הענין ד”תזריע” – כללות עבודת בני ישראל בזמן הגלות, היינו, שהגאולה תבוא על-ידי ולאחרי הקדמת עבודתם של בני ישראל בזמן הגלות, כמרומו בחיבור ד”זאת תהיה” עם “תזריע”, שהגאולה (“זאת תהיה”) באה בסמיכות ולאחרי ההקדמה דעבודת בני ישראל (“תזריע”). ועל דרך זה לאידך – שהענין ד”תזריע” צריך להיות מחובר עם הענין ד”זאת תהיה”, היינו, שכללות עבודת בני ישראל בזמן הגלות (“תזריע”) צריכה להיות מתוך תקווה וציפייה תמידית (חיבור) לגאולה העתידה (“זאת תהיה”).

(התנועותיות’ תשמ”ב כרך ג, עמ’ 1383-1381 – בלתי מוגה)

“השומר הצעיר” (מוסף ‘משפחה חסידית’ של “כפר חב”ד” גליון 1216 (ש”פ מקץ תשס”ז) עמ’ 22).

עידוד פעילות בתחום הצניעות

שח הגאון החסיד רבי יוסף יצחק בלינוב שליט”א רב קהילת חב”ד בבני ברק: “בחדש תשרי תש”ל שהה המשפיע הרה”ג הרה”ח הרב שניאור זלמן גפני שליט”א בחצרות קדשנו. בשיחה טלפונית ששוחחה עמו רעייתו מהארץ, סיפרה כי זקני, רבה של בני ברק הגאון החסיד רבי יעקב לנדא [ע”ה], קיים באותם ימים כנס גדול לכל נשות בני ברק בנושא הצניעות. היא ביקשה ממנו שבי”חידות” יספר על-יך לרבי. ואכן הוא הזכיר זאת. הרבי התעניין מאד והגיב:

”ישר-כוח גדול למרא-דאתרא של בני ברק שראה לנכון לעורר ענין זה... ונחוצ מאד בתקופתנו לעורר ולפעול לחיזוק גדרי הצניעות”.

עד כדי כך נגע הדבר לרבי, שבהתבטאות בלתי שגרתית אמר בחריפות שמי שלא מציית לדברים אלו “אצטרך לדחותם מד’ אמותיי” (בי”חידות’ של הרה”ח ר’ שמואל הלוי חפר – הדברים צוטטו בספר ‘הצנע לכת’ עמ’ רכ).

שח הרב החסיד ר’ אברהם אלתר הלוי שיחי’ הבר:

שמעתי מחותני הרה”ח ר’ יונה מנדלסון ז”ל בקשר למניין החב”די בשכונת בית וגן בירושלים, (ראה גליון א’קפו) כי נבדקה אפשרות לשכנו בקומת-קרקע בבניין בו התגורר, אלא שאחד השכנים, שהשתייך למחנה המתנגדים, התנגד לכך בתוקף. כשר’ יונה נסע לרבי הוא סיפר לרבי ב”חידות’ על השתלשלות הפרטים והרבי הגיב:

כשפותחים בית-כנסת הדבר צריך להיעשות בדרכי נועם ובדרכי שלום, וממילא אין לפתוח את המנין במקום שלא בדרכי שלום.

הרב טובי’ שיחי’ בלוי מספר כי כשהעלה לפני הרבי (בתשרי תשכ”ג) את אפשרות פתיחת המניין החב”די בשכונת סנהדרי”פאג”י, הורה לו הרבי לבקש את הסכמת כל הגורמים בשכונה, הרב, הנהלת הקהילה וכו’ – “בדרכי נועם ושלום”.

הודיע לרבי בגילוי לב שלמרות שלא קיבל רשות מהרבי, ככוונתו ‘לנפח’ את הדברים כמנהגם של עיתונאים “פון אַ וואַרט מאַכט מען אַ קוואַרט” [=ממילה אחת עושים ספל – כלומר מרחיבים מעל ומעבר]. בעקבות פתגם זה כתב הרבי (אגרות-קודש’ כרך ז’ עמ’ מד) לאחד מנכבדי זקני חסידי ועסקני חב”ד – הרב שלמה זלמן העכט אודות יסוד אירגון נשי ובנות חב”ד בשיקאגו, אשר:

אין צריכים לתעודה גמורה שמתפללת דוקא נוסח רבינו הזקן, והבעל גם מניח תפילין דרבינו-תם וכו’, אלא שכל אלו שמוזים הם אשר צריך לעבוד את השם-יתברך לא רק בהרגש הלב אלא שגם כלי השכל יהיו ממולאים בדעת את ה’, הרי בדרך ממילא נכנסות הם בחב”ד”.

ומה שחסר להן בעניינים האחרים... אדרבה בהכניסה בהאגודה [דנשי ובנות חב”ד] הנה ימלאו גם החסרון במקצועות השונות שבהם.

שמעתי מאחד שבא לקחת אצלי אינטערוויו [ראיון], ולא יוכל להתאפק והודיעני תיכף בגמר שיחתנו, שהמנהג הוא, פון א ווארט מאכט מען א קווארט, והנ”ל עשה זה כמובן בלי נטילת רשות, אבל בנוגע למ”ש [למה שכתב] בהצעת לבנות ונשי חב”ד הנה הרשות בידו לעשות פון א ווארט א קווארט.

הוראות לסופרת צעירה

טרם כניסתה ל”חידות”, הסופרת הגב’ ש. טייכמן מכפר חב”ד הכניסה לרבי את ספרה, “סיפורי מורשה לילדים”, באמצעות המזכירות. הספר עדיין לא היה כרוך. במהלך ה”חידות”, שהתקיימה בימי מלחמת יום הכיפורים, הקדיש הרבי את מרבית דבריו לספר.

שלוש הערות העיר הרבי: לכתוב הקדמה לספר, להשמיט את אחד הסיפורים, ולהוסיף “ב”ה” בראש הספר. לאחר ביצוע שתי ההוראות הראשונות – סרב המו”ל (הוצאת “סוד”) בתוקף להוסיף “ב”ה”. הוא טען שאותיות אלו יפגעו במכירת הספר. כשדיווחה על-יך לרבי, הרבי התמיד בנחישותו להוסיף את הביטוי. לבסוף נכנע המו”ל וביטל רצונו מפני רצון הרבי. הספר הופיע במהדורה אחר מהדורה, ואף חדר לקיבוצי

ראש בני ישראל

איזה פרט מהנהגתו של רבי איסר זלמן מלצר היה חשוב לרבי לברר ולפרסם? • ה'מכתב סודי' שקיבל הרב חנוך גליצנשטיין • למי ובאיזה נושא התיר הרבי לעשות "ממילה ספל"? • הרבי עומד לצד 'בא כוחו' של הרבי הרי"צ הרב גורודצקי • הוראות לסופרת צעירה • עידוד פעולות הרב לנדא בתחום הצניעות • פרטים משלימים מהוראות הרבי לפתיחת בתי כנסת בירושלים

בירושלים עיר הקודש בארץ הקודש, בנושא חשוב הנחתם במילים: "הנוגע לכללות הנהגת וכבוד אנ"ש וזכות כ"ק רבותינו הקדושים והצלת כבודם ותורתם הקדושה יגן עליכם ועלינו לעד בגשמיות וברוחניות"

בין היתר כותבים הם:

"מתחילה צריכים לבחור במלאכות נכבדה ליכנסו [=במשלחת מכובדת להיכנס] להרה"ג מעלצער ש"י.. אשר לפי השמועה הוא א גלאטער מענטש... שישפיע על... שישנה את דרכו הרעה ויחסו המוזר אל החסידים..."

הגאון רבי איסר זלמן מלצר שיגר מברק לקראת ' שבט תשי"א ובו כתב ('ימי מלך' כרך ג' עמ' 1145): "ברכה נאמנה לעלותו על כיסא הנשיאות של חב"ד זכות אבותיו הקדושים תהא מסייעתו לנהל את עדתו על מי מנוחות לתורה ולגדולה, אמן".

בהזדמנות כתב הרבי:

"בנו של הרה"ג וכו' הרא"ז מלצר ע"ה... שהיה ברוס טוב וזכה לראות את כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) וכ"ק מו"ח אדמו"ר - זכר צדיקים וקדושים לברכה לחיי העולם הבא נבג"מ זי"ע".

באחת ההזדמנויות (קובץ 'רחובות הנהר' שהופיע ביוזמת בית חב"ד ברחובות בשנת תשמ"ב) התפרסם מאמרו בענין תקיעת שופר בו מעלה הוא על נס את מנהג החסידים.

בקץ תשי"ח הופיעה מהדורה שניה של הספר 'אישים ושיטות', פרי עטו של הגאון החסיד רבי שלמה יוסף זיין ז"ל, שמהר כדרכו לשגר את הספר לרבי.

בספר הופיעה הוספה מיוחדת בנוגע לגאון רבי איסר זלמן מלצר ע"ה, תלמידו של רבי חיים מבריסק וראש ישיבת עץ חיים.

הרבי כתב מכתב תודה לרב זיין על שליחת הספר, והוסיף את הדברים הבאים ('אגרות קודש' כרך יז עמ' רסב):

"לפני איזה זמן סיפרו לי, אשר בשנים במ גר - הרב מלצר - בירושלים עיר הקודש עסק בלימוד הקבלה. ולא עוד - אלא שהיה זה בחברותא".

הרבי מוסיף: ואתעניין לדעת אם נכונה השמועה, ואם נכונה היא - הרי חבל שלא הזכיר על דבר זה במאמרו, כי אף שבאופן ישיר אין זה מענין ספרו 'אישים ושיטות', הרי לאור פתגמו של ר' הלל מפאריטש ('הרב הצדיק, הרב החסיד הרב הגאון וכו'") כי כל מטרת הידוריו במצוות כדי שתיקלט אצל מילת חסידות - מובן איפוא הצורך בהבלטת פרט זה אודות אישיותו של הרב מלצר.

פרט מעניין: בז' אדר ראשון תש"ו שיגרו זקני חסידי חב"ד בארצות הברית, חברי "הועד הנבחר לחתום בשם כללות אנ"ש", הרבנים שמואל לויטין, שמואל זלמנוב ודובער חסקינד, מכתב לעמיתיהם

מכתב סודי

להלן "מכתב סודי" שקיבל הרב חנוך גליצנשטיין בשנת תשכ"א, המובא כאן בלשונו:

מכתב סודי

"ב"ה, ח' כסלו תשכ"א, ברוקלין, נ"י. הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מוה' אברהם חנוך שי' שלום וברכה!

"כדי שלא לעשות שינויים במבטאים רגילים בעניני דפוס שונים שלנו, הננו להעיר לו כי בליקוטי הדיבורים שהופיעו עד עכשיו, נהגו להזכיר אחר הגר"א את התיבה "ז"ל", ובאשר בליקוט כמ"ע ליי"ט כסלו רשם אחרת, נא לתקן הדבר בתוכן שגם מליקוט הנ"ל, וגם בהזדמנויות אחרות, יואיל לכתוב באופן הרגיל הנ"ל. בברכת כט"ס, הרב ח.מ.א. חדקוב, מנהל.

"כמנהגנו במכתבים סודיים, בבקשה להחזיר לנו את המכתב זה תיכף אחר שיקרא בו".

[*כל הנראה נשמט תואר זה מן הליקוט].

בא"כוח רבותינו נשיאינו - הרב גורודצקי

באחת מאגרותיו המיוחדות של הרבי טרם הנשיאות, תבע מחסידי חב"ד וזקני אנ"ש בפריז להתקשר ביתר שאת לכבוד קדושת אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע. האיגרת נדפסה לראשונה בהוספות ל'ליקוטי שיחות' כרך יד עמודים 237-241 הוא כותב בין השאר את המשפט הבא:

"ברם בנוגע למה שנשאו את ראש פב"פ ופב"פ [פלוני בן פלוני ופלוני בן פלוני] ומינו אותם לנציבי המלך במדינה - אין כל ספק בעיניהם שטעות יש כאן ואין כל ספק בעיניהם שאין כאן כל נגיעה והתערבות פון דעם קלוגינקען [=של היצר הרע]..."

כנראה שהכוונה למינויו של הרה"ח הרב ר' בנימין אליהו גורודצקי לנציגו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ בראש הלשכה האירופאית, וכמונה על צרפת וארץ הקודש.

הרבי מוסיף ומסביר את מהותו של הרבי, "יש רבי בישראל, ואין הוא נכנס בהגבלות הטבע..." ומרחיב בזה.

יצויין כי הרבי, שְׁכוּנָה באותם ימים בתואר "הרמ"ש", צידד בהעמדתו של הרב גורודצקי בראש המפעלים האמורים.

ומעשה שהיה כך היה:

טרם הוצאת המינוי הנ"ל לפועל סיפר כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ על כך לחתנו הרבי, וכן לחתנו הרש"ג, לר' פנחס אלטהויז (ששהה באותם ימים בארצות הברית), ולר' שמואל הלוי לויטין.

הרבי והרב שמואל לויטין הביעו דעתם לחיוב, והאחרים התנגדו. האחרים היו בטוחים שכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ קיבל את דעתם, ואחד מהם מיהר לכתוב על כך לחבריו בעסקנות חב"ד.

אמנם לפועל, קיבל כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ את דעתו של הרבי, ומינה את הרב גורודצקי לבא"כוחו.

עם פטירת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, בעיצומם של ימי השבעה, כתב הרב חודקוב בשם הרבי ("כל הנ"ל מהרמ"ש שיח"י") לרב גורודצקי (בא כוח עמ' מח"מט):

"בעזרת השם כל העבודה תמשך. דעתי שלקיום עבודתו מוכרח שימשיך במשמרתו במקומו כמקודם ומובטחני בו כי עוד יוסף מרץ בעבודתו בקודש".

בג' דחול המועד פסח תש"י (בא כוח עמ' נב) כותב לו הרבי כך:

"ותנוח דעתו כאשר הניח את דעתי, במה שנשאר עתה על משמרתו ומקומו, בזמנים אלו שכל הענינים והמוסדות צריכים שמירה מעולה וחיוזוק ביותר ותוספות התפשטות הן כלפי חוץ והן כלפי פנים".

מסירותו של הרב גורודצקי הייתה עד כדי כך, שלבר-המצווה של בנו שלום דובער לא נכח כי היה בשליחות הרבי. הרבי הגיע, אפוא, לשמחה והשמיע שיחה מיוחדת ('לקוטי שיחות' כרך טו עמ' 289 ואילך 'תורת מנחם' כרך ג' עמ' 227).

בסיום דבריו הפטיר הרבי (תו"מ שם):

צריכים להיות יהודים של מסירות נפש... שינצלו המסירות נפש באופן טוב.

'לנפח' ידיעה

מעשה בעיתונאי שנכנס לרבי ליחידות, במהלכה שוחח עם הרבי בהרחבה. טרם צאתו